

הפרק: הרקע ההיסטורי להקמת המדינה

" ליבי במזרח ואנוכי בסוף מערב "

ליבי במזרח ואנוכי בסוף מערב -
 איך אטעמה את אשר אוכל ואיך יצרה?
 איכה אעלם נדרי ואסרי, בצוד
 ציון חתף אדום ואני כחבף ערבה?
 ייקל בעיני עצוב כל טוב ספרה,
 כמו ייקר בעיני ראות עפרות דביר נחמה!

ר' יהודה הלוי (1075-1141)

מדינה יהודית התקיימה בארץ ישראל עוד לפני אלפי שנים, בימי "בית ראשון" ו"בית שני". מאז ולאורך השנים קיימו היהודים זיקה לארץ ישראל בתפילה, במנהגים ואף בעליות קטנות ולא רצופות אליה. דוגמת עליות של מגורשי ספרד שהגיעו בעיקר לגליל כמו הרדב"ז(ר' דוד בן זמרא), ר' יוסף קארו במאה ה-16. עליית ר' יהודה החסיד בראש משפחות של חסידים מפולין ב-1700. ר' חיים בן עטר ממרוקו במאה ה-18.

בהגדה של פסח אומרים: " לשנה הבאה בירושלים הבנויה"
בחתונה יהודית נהוג מנהג עתיק שהחתן שובר כוס ואומר:
 "אם אשכחך ירושלים, תשכח ימיני. תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי, אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי" (תהלים קל"ז, ה'ו').
 מה לדעתך ניתן ללמוד מהשיר, מהתפילה ומהמנהג?

הקדמה

מדינת ישראל נוסדה בשנת 1948, אך היא לא קמה בחלל ריק. קדמו לה אירועים בארץ ישראל ומחוצה לה, שהכשירו את הקרקע להקמתה של המדינה. במהלך המאה ה-20 התפתח היישוב היהודי בארץ ישראל בשיעור חסר תקדים והקים מסגרות פוליטיות, צבאיות, כלכליות והתיישבותיות. בו בזמן חלו שינויים בזירה הבין-לאומית ובמדיניותה של בריטניה, שמשלה בארץ ישראל. כוחו של היישוב היהודי, והלגיטימציה הבין-לאומית שקיבל, חברו יחד לאפשר את הקמתה של מדינה יהודית בארץ ישראל,¹ היא מדינת ישראל.

מהצרת בלפור ועד תום מלחמת העולם השנייה (1917-1945)

המדיניות הבריטית במזרח התיכון
 היסודות להקמת הבית הלאומי היהודי בארץ ישראל הונחו עוד בשלהי התקופה העות'מאנית על ידי העליות היהודיות. עם זאת, אי אפשר לתאר את הקמתה של מדינת ישראל ללא התקשרותה

¹ פירוט של ההתרחשויות ההיסטוריות שקדמו להקמת המדינה נלמדים בלימודי ההיסטוריה

ארתור רופין
 ארתור רופין (1876-1943) היה ממייסדי ההגנה הציונית בארץ ישראל. הוא היה ממנהיגי תנועת הציונים הכלליים וניהל את מחלקת המזרח התיכון במנדט הבריטי. רופין היה ממנהיגי תנועת הציונים הכלליים וניהל את מחלקת המזרח התיכון במנדט הבריטי.

הלורד בלפור וההצעה בכתב ידו ©ויקיפדיה העברית
הצהרת בלפור: (1917)
 מכתב ששלח שר החוץ הבריטי בלפור ללורד רוטשילד, כדי שיעבירו להסתדרות הציונית. .. "ממשלת הוד מלכותו מביטה בעין יפה על ייסודו של בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל...בתנאי ברור, שלא ייעשה דבר העלול לפגוע בזכויות האזרחיות והדתיות של עדות לא יהודיות בארץ ישראל"....

של התנועה הציונית לבריטניה, עם מתן "**הצהרת בלפור**" (1917) ובייחוד עם אישור **טופס המנדט** הבריטי על ארץ ישראל על ידי חבר הלאומים (1922). שני מסמכים אלה כללו סעיפים פרו-ציוניים: "הצהרת בלפור" ביטאה את יחסה החיובי של בריטניה להקמת בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל, והחלטת חבר הלאומים הטילה על בריטניה את האחריות לביצועה של "הצהרת בלפור". המנדט ניתן לבריטניה על ארץ ישראל משני עברי הירדן, אך ב-1922 העבירה ממשלת בריטניה את עבר הירדן המזרחי לידי עבדאללה הערבי ובכך הניחה את הבסיס לממלכת ירדן. (ראו מפה מצורפת).

חבר הלאומים היה ארגון שהוקם על ידי המדינות המנצחות בתום מלחמת העולם הראשונה, ומטרתו הייתה השקנת שלום בין המדינות.

©ויקיפדיה העברית

המטרות המוצהרות של **התנועה הציונית** היו עידוד **עלייה והתיישבות** יהודית בארץ ישראל ופיתוחה הכלכלי של הארץ, והיא קיוותה שאנגליה תאמץ גישה פרו-ציונית ותסייע למימוש מטרות אלה. אלא שיחסה של בריטניה לתנועה הציונית השתנה לרעה בשנות השלושים והארבעים של המאה ה-20, בין היתר בגלל שהשתנו הנסיבות הבין-לאומיות והאזוריות. היטלר עלה לשלטון בגרמניה בשנת 1933, ובמזרח התיכון הפעילו התנועות הלאומיות במצרים ובסוריה לחצים על בריטניה וצרפת לקבלת עצמאות. התנועה הלאומית הערבית בארץ ישראל שאבה עידוד מאירועים אלה, ובמקביל חששה מההתעצמות היהודית בארץ. על כן הפעילה לחצים על בריטניה ועל היישוב היהודי, שהתבטאו בין היתר ב"**מרד הערבי**" (1936-1939), וקיוותה שכך תחסל את סיכויי של המפעל הציוני.

פרוץ "**המרד הערבי**" גרם לממשלה הבריטית להחליט בשנת 1937 לשלוח ועדת חקירה מלכותית, היא "**ועדת פיל**". הוועדה הוסמכה לדון בבעיות היסוד של שאלת

בטופס המנדט 1922 ניתן ייפוי כוח לבריטניה לשלוט בא"י כדי להגשים את ההבטחה בהצהרת בלפור להקמת הבית הלאומי של העם היהודי, תוך הכרה בסוכנות כמוסד מייצג של היהודים. הבריטים קיבלו ייפוי כוח לשלוט בארץ עד שהתושבים יוכלו לעמוד ברשות עצמם, תוך הבטחת זכויות שוות לכל תושבי הארץ.

ארץ ישראל, לבדוק את הסיבות למרד ולהמליץ על פתרון המצב. הוועדה הציעה לבטל את המנדט הבריטי ולחלק את ארץ ישראל לשתי מדינות, ערבית ויהודית. השטח המוצע למדינה היהודית היה כ-20 אחוז משטח ארץ ישראל המערבית וכלל את הגליל, עמק יזרעאל ושפלת החוף, ואילו למדינה הערבית ניתנו רוב חלקי ארץ ישראל. כן נשמרה לה גישה לנמל חיפה, שנמצא בשטחה של המדינה היהודית. המנדט הבריטי היה אמור להימשך רק בערים כיפו, ירושלים, בית לחם ונצרת.

©הצעת ועדת פיל ויקיפדיה העברית

ספר לבן: דו"חות של ועדות ממשלה בריטיות שחקרו את המצב בארץ ישראל בתקופת המנדט, או תעודות רשמיות של ממשלת בריטניה, שקבעו את מדיניותה בנוגע לארץ ישראל.

הערבים לא הגיבו על התכנית אך קיוו לכישלונה ולהקמת מדינה ערבית על כל השטח שבשליטת הבריטים, ואילו בציבור היהודי בארץ ובעולם ובקרב ההנהגה הציונית היו תומכים ומתנגדים לסעיפי התכנית. בן גוריון, יושב ראש הנהלת הסוכנות היהודית, הגוף המרכזי שהנהיג את היישוב היהודי, תמך בתכנית חרף חסרונותיה הגדולים. זאת, משום שראה בה סיכוי להקמת מדינה יהודית, כדבריו: "הקמת מדינה ואפילו חלקית, תשמש מנוף רב כוח במאמצינו ההיסטוריים לגאול את הארץ בשלמותה"². בסופו של דבר, הקונגרס הציוני ה-20 קיבל החלטה שהובנה כהסכמה עקרונית לחלוקה, תוך מאמץ לשנות את תוכנה.

אלא שבריטניה דחתה בנובמבר 1938 את הצעת החלוקה ובשנת 1939 פרסמה

² מתוך מכתב לבנו, עמוס, בו הוא מסביר את תמיכתו בהצעת החלוקה של "ועדת פיל", ויקיציטוט בן גוריון

תוכנית בילטמור היא תוכנית מדינית של ההסתדרות הציונית שהתקבלה בעת כינוס-חירום שנערך במלון בילטמור בניו-יורק (ומכאן שמה) במאי 1942. הייתה הפעם הראשונה, שכנס ציוני רשמי הציג תוכנית להקמת מדינה יהודית.

את "הספר הלבן" של **מלקולם מקדונלד**. זה הכריע נגד חלוקת ארץ ישראל, הגביל את העלייה וההתיישבות היהודית למינימום ותמך בהקמת **מדינה עצמאית** בארץ ישראל לערבים וליהודים כאחת; כלומר, מדינה **שאיננה מדינה יהודית**, אשר תקיים קשרים עם בריטניה. ההנהגות היהודית והערבית גם יחד התנגדו לכך אך בריטניה החלה להגשים את התכנית על דעת עצמה.

הישוב היהודי ממשיך בהקמת מוסדות המדינה שבדרך
היישוב היהודי התאכזב מכישלון תכנית החלוקה (1937) ועל רקע זה, התנועה הציונית קראה ב"תכנית בילטמור" (1942) לדחות את "הספר הלבן" ולהקים בארץ ישראל קהילייה יהודית, במקום משטר המנדט הבריטי. כמו כן המשיך היישוב היהודי במאמצי ההעפלה וההתיישבות שלו. במהלך כל אותה תקופה, שיתף היישוב היהודי פעולה עם הבריטים בלחימה בנאצים, למרות הספר הלבן, ומשום כך סייעו הבריטים לחיזוק כוח ההגנה היהודי בארץ.

כך הלכה ונוצרה "**המדינה שבדרך**": ליישוב קמו הנהגה פוליטית ו**מוסדות שלטון** שהיו מקובלים על רובו וחרף פילוג פוליטי וצבאי, הוא התעצם בתחומי הביטחון, הכלכלה ו**ההתיישבות**. כל אלה יצרו תשתית להקמת מדינת ישראל, בעוד שהיישוב היהודי בראשית שנות ה-20 מנה 83.790 איש ב-1948 מנה היישוב 650,000 איש.³ כוחו הצבאי של היישוב היהודי בא לידי ביטוי עיקרי בארגון ה"הגנה". לצדו פעלו חל משנות ה-30 ארגון ה"אצ"ל" - ארגון צבאי לאומי, ובשנת 1940 נוסד ארגון ה"לח"י" - לוחמי חירות ישראל. השתתפות רבות יהודים ישראלים במאמץ המלחמה הבריטי, הוסיף והעניק ניסיון צבאי יקר ערך לכוחות הביטחון היהודיים ולימים לצה"ל. גם התשתית הכלכלית של היישוב התרחבה עם העליות ארצה, והוא נהנה משגשוג כלכלי חסר תקדים, שהומרץ על ידי צורכי הצבא הבריטי במלחמת העולם.

מתום מלחמת העולם השנייה ועד סיום מלחמת העצמאות (1949-

1945)

פעילות בינלאומית לקראת הקמת מדינה יהודית בארץ

ישראל ומדיניותה של בריטניה

לאחר המלחמה (1946) גיבשו הבריטים והאמריקנים את "תכנית מוריסון גריידי". זו שללה הקמת מדינה יהודית וקראה לחלוקת הארץ לארבעה מחוזות, בהם מחוז יהודי ומחוז ערבי, בשליטת נציב עליון בריטי,

אונת המעפילים "אקרוטירי" יציאת אירופה" על חוף ימה של חיפה ועליה עולים בלתי ליגליים. 1947. ©לע"מ הצלם: שרשל פרנק

³ יוסף הלר, **במאבק למדינה**, ירושלים: מרכז זלמן שז"ר, תשמ"ה. ע' 15.

שיפקח על העלייה היהודית. לתכנית התנגדו היהודים והערבים גם יחד, והסוכנות היהודית אף הגיבה בהצעה לחלק את הארץ ולהקים מדינה יהודית בגליל, בשרון, בשפלה ובנגב.

בתגובה למדיניות ממשלת "הלייבור" הבריטית הוסיפה ויזמה ההנהגה היהודית מאבק בשלוש חזיתות: העפלה, ביטחון והתיישבות. מעפילים יהודים שהיו בדרכם ארצה הוגלו ברובם לקפריסין ועשרות ישובים יהודים עלו על הקרקע. " לזמן מה אף שיתפו פעולה ביניהם כל שלושת הארגונים הצבאיים היהודיים בפעילות צבאית כלפי הבריטים, אך אחר כך נפרדו דרכיהם".

המצב הביטחוני בארץ ישראל הלך והחמיר, ובריטניה לא הצליחה לגייס את ארצות הברית לטובת המשך המנדט בצורה זו אחרת. כיוון שכך, החליטה בריטניה להעביר את שאלת ארץ ישראל לטיפול האו"ם בפברואר 1947, בתקווה לזכות בתמיכתו למדיניותה.

אלא שהמהלך הבריטי כשל. ניצחון ציוני מובהק הושג (אוגוסט 1947) בהצעת "הועדה המיוחדת של האו"ם לענייני ארץ ישראל" (אונסקו"פ). זו המליצה על **חלוקת ארץ ישראל לשתי מדינות עצמאיות, יהודית וערבית**, ועל השארת ירושלים בפיקוח בין-לאומי. הצעה זו הפכה על פיה את המדיניות הבריטית שהתנגדה לחלוקת ארץ ישראל ולכינון מדינה יהודית ריבונית. ההצעה גם סללה את הדרך **להחלטת עצרת האו"ם על חלוקת ארץ ישראל ב-29 בנובמבר 1947**, שהכריעה בעד הקמת **שתי מדינות, יהודית וערבית**. בהחלטה זו בלטה תמיכתן של שתי המעצמות - ארצות הברית וברית המועצות.

ההנהגה היהודית הסכימה להחלטת עצרת האו"ם אך הערבים התנגדו לה, ופתחו ביום שלמחרת בפעולות איבה. כך החלה מלחמת העצמאות. התנגדות הערבים להחלטת האו"ם והקשיים שהערימה בריטניה על יישומה עודדו בחודשים הבאים גישה בממשלות ארצות הברית (ובריטניה) שתמכה בדחיית ביצוע ההחלטה, אך החלטת הנהגת היישוב היהודי בראשות בן גוריון להכריז על הקמת המדינה ב-14 במאי 1948 שמה קץ לגישה זו.

פרק מתוך הספר להיות אזרחים בישראל, מהדורת ניסוי

תוכנית החלוקה 1947 © ויקיפדיה העברית

קטעים מתוך החלטת האום 181 כט בנובמבר 1947
תכנית חלוקה ואיחוד כלכלי

חלק ראשון: החוקה בעתיד וממשלת ארץ-ישראל

א. חלוקה ועצמאות

3. יוקמו מדינות עצמאיות, הערבית והיהודית, ומשטר בינלאומי + מיוחד לעיר ירושלים, . . .
ב. הצעדים על סף העצמאות

9. מועצת הממשלה הזמנית של כל מדינה תקיים בחירות לאסיפה מכוננת, שייערכו על יסודות דמוקרטיים.
10. האסיפה המכוננת של כל מדינה תעבד קונסטיטוציה (חוקה) דמוקרטית למדינתה ותבחר ממשלה זמנית .
- להקים בכל מדינה מוסד מחוקק, נבחר בבחירות כלליות וחשאיות על יסוד נציגות פרופורציונלית, וכן מוסד מוציא לפועל האחראי לפני בית המחוקקים.
- לתת ערובה לזכויות שוות לכל איש, ללא הפליה בעניינים אזרחיים, מדיניים, כלכליים ודתיים, להנאה מזכויות אנוש וחירויות יסוד, כגון חופש הדת, השפה, הדיבור והפרסום, חינוך, אספה והתאגדות.

ג. הצהרה

פרק 1.

מקומות קדושים, בנינים ומקומות דתיים וכו' .

יובטחו חופש הכניסה, ביקור או מעבר בהתאם לזכויות הקיימות, לגבי כל התושבים או האזרחים של המדינה האחרת או של העיר ירושלים, וכן לגבי זרים, ללא הפליה לגבי לאומיותם.

פרק 2.

זכויות דתיות וזכויות מיעוטים

1. חופש המצפון וחופש הפולחן בכל צורה שהיא, יובטחו לכל ויהיו מוגבלים רק מבחינת קיום הסדר הציבורי והמוסר.
2. שום הפליה, מכל סוג שהוא, לא תיעשה בין התושבים מטעמי גזע, דת, שפה או מין.
3. כל איש בתחום השיפוט של המדינה יהיה זכאי להגנה שווה מצד החוק
4. חוק המשפחה והמעמד האישי של המיעוטים השונים והאינטרסים הדתיים שלהם, ובכלל זה הקדשות, יכובדו.
6. הממשלה תבטיח חינוך עממי ותיכוני מספיק למיעוטים הערבים והיהודים, לכל אחד בשפתו ובהתאם למסורת תרבותו.. הזכות של כל מיעוט לקיים את בתי הספר שלו לחינוך בניו בשפתו,

ד. איחוד כלכלי

ההחלטה קבעה שיהיה איחוד כלכלי בין שתי המדינות ושיטת מטבע משותפת.

ו. קבלת חברות באו"מ

כשעצמאותן של המדינה הערבית או היהודית כפי שתוכנה בתכנית זו תהיה בת תוקף וכשיחתמו ההצהרה וההתחייבות כפי שהובאו בתכנית זו ע"י כל אחת משתיהן, יש להתייחס באהדה לבקשתן להתקבל כחברות לארגון האומות המאוחדות בהתאם לסעיף 4 של מגילות האומות המאוחדות.

גבולות המדינה היהודית

גבול הגזרה הצפונית מזרחית של המדינה היהודית (הגליל המזרחי) יהיה בצפון ובמערב בגבול הלבנוני ובמזרח בגבולות פוריה ועבר-הירדן

הגזרה היהודית של מישור החוף משתרעת מנקודה בין מינאת אלקילה ונבי-יונס שבנפת עזה וכוללת את הערים חיפה ותל-אביב, בהשאירה את יפו כמובלעה של המדינה הערבית.

שטח באר-שבע כולל את כל נפת באר-שבע, ובכלל זה את הנגב ואת חלקה המזרחי של נפת עזה פרט לעיר באר-שבע .

חלק שלישי: העיר ירושלים

א. העיר ירושלים תוקם כגוף נפרד תחת משטר בינלאומי מיוחד והיא תנוהל ע"י האו"מ.

4. אמצעי בטחון

העיר ירושלים תהיה פרוזה, יוכרז על הניטרליות שלה שתישמר, שום חטיבות . צבאיות, תמרונים או פעולות צבאיות לא יורשו בגבולותיה.

מלחמת העצמאות והקמתם של מוסדות הנהגת המדינה

מלחמת העצמאות התחוללה בין היישוב היהודי בארץ לבין היישוב הערבי בארץ והמדינות השכנות. היו בה שתי תקופות עיקריות: התקופה הראשונה החלה עם החלטת עצרת האו"ם על חלוקת ארץ ישראל, והסתיימה עם הכרזת המדינה ב-ה' באייר תש"ח. בתקופה זו נלחם היישוב היהודי בערביי הארץ ובמתנדבים ערבים שהגיעו מבחוץ. התקופה השנייה החלה בהכרזת המדינה והסתיימה ביולי 1949, ובמהלכה נלחם צה"ל בעיקר בצבאות מצרים, עיראק, ירדן, סוריה ולבנון.

בתחילת המלחמה מנה היישוב היהודי כמחצית מגודלו של היישוב הערבי, אך נהנה מעדיפות ברורה של הכוח הלוחם שלו. תחילה הסבו הערבים ליישוב היהודי אבדות רבות בנפש וניתקו את ירושלים, את הנגב ואת רוב הגליל המערבי, ואילו היהודים הסתפקו בקרבות הגנה ובניסיונות לפרוץ את המצור הערבי על נקודות יישוב שונות. באפריל 1948 התחולל מפנה – לראשונה ננקטה יזמה יהודית צבאית שהחלה בחזיתות ירושלים והגליל, ונמשכה בהשתלטות על נתיבי תחבורה, על כפרים ערביים ועל הערים צפת וטבריה, חיפה, בית שאן ויפו.

בתוך כך הוקמה מערכת פוליטית יהודית. "מועצת העם" כרשות מחוקקת זמנית הוקמה במרץ 1948 ו"מְנְהֵלַת העם" הוקמה באפריל 1948 כרשות המבצעת הזמנית. עם קום המדינה הוחלפה "מועצת העם" ב"מועצת המדינה הזמנית", שחתמה עת מגילת העצמאות, חוקקה את חוקיה הראשונים של המדינה והכשירה את הבחירות לאספה המכוננת (ינואר 1949), ואילו "מְנְהֵלַת העם" הפכה לממשלה הזמנית של מדינת ישראל.

ההכרזה על הקמת המדינה הובילה לפלישת צבאות ערב. בקרבות אֵתֵם נחלו הכוחות הישראליים גם מפלות, אך אלה היו זמניות. לאחר הפוגה בקרבות התאושש צה"ל (שנוסד במאי 1948), כבש עוד ערים וכפרים ערביים דוגמת לוד, רמלה ונצרת, והעביר את המלחמה לשטחי האויב. הלחימה הסתיימה במרץ 1949 עם כיבוש אילת ועין גדי,

ואילו סופה הרשמי של המלחמה הגיע בעת חתימת הסכם שביתת הנשק עם סוריה ביולי 1949.

מלחמת השחרור הייתה הקשה במלחמות מדינת ישראל. היא הבטיחה את קיומם של המדינה ושל רוב יהודי בה אך זאת, במחיר חייהם של כ-6000 נופלים שהיוו כאחוז מתושבי המדינה. מנגד, חלק מתושביה הערבים של המדינה רואים בתוצאות המלחמה אסון ומציינים אותו ביום העצמאות של המדינה.

על רקע אירועי המלחמה והנסיבות הדרמטיות של

הקמת המדינה

יצאה מדינת ישראל לדרך

מגש הכסף

מילים: נתן אלטרמן

והארץ תשקוט, עין שמיים אודמת
תעמעם לאיטה על גבולות עשנים,
ואומה תעמוד - קרועת לב אך נושמת
לקבל את הנס, האחד, אין שני...

היא לטקס תיכון, היא תקום למול הסהר
ועמדה טרם יום עוטה חג ואימה.
אז מנגד יצאו נערה ונער
ואט אט יצעדו הם אל מול האומה.

לובשי חול וחגור וכבדי נעליים
בנתיב יעלו הם, הלוך והחרש
לא החליפו בגדם, לא מחו עוד במים
את עקבות יום הפרך וליל קו האש.

עיפים עד בלי קץ, נזירים ממרגוע
ונוטפים טללי נעורים עבריים...
דם השניים יגשו ועמדו עד בלי נוע
ואין אותם חיים הם או אם ירויים.

אז תשאל האומה שטופת דמע וקסם
ואמרה: "מי אתם?", והשניים שוקטים
יענו לה: "אנחנו מגש הכסף,
שעליו לך ניתנה מדינת היהודים".

כך יאמרו ונפלו לרגלה עוטפי צל
והשאר יסופר בתולדות ישראל.
© כל הזכויות שמורות למחברים ולאקו"ם

תרגול:

1. א. הצג את השינויים הטריטוריאליים בגבולות הבית הלאומי, אשר באים לידי ביטוי במפה של גבולות המנדט, תוכנית ועדת פיל 1937, תוכנית החלוקה של האו"ם 1947 ומפת הסדרי שביתת הנשק 1949.

מפת הסדרי שביתת הנשק 1949 ויקיפדיה העברית

2. קרא את מגילת העצמאות וציין אילו אירועים המתוארים בפרק מוזכרים במגילה. הסבר מדוע לדעתך, מוזכרים אירועים אלו במגילה.
3. היישוב היהודי בארץ ישראל בשנים שלפני הקמת המדינה מכונה " המדינה שבדרך". הסבר מה משמעות המושג ומדוע כונה כך.